

**ԱՄՅ Գործադիր խորհուրդը եզրափակում է Հայաստանի
Հանրապետության հետ 2021թ. IV հոդվածի շուրջ խորհրդակցությունը և
ավարտում «Պահուստային ծրագրի» շրջանակում չորրորդ և հինգերորդ
ամփոփիչ ստուգումը**

Դեկտեմբերի 17, 2021

ԱՆՅԱՊԱՂ ԶՐԱՊԱՐԱԿՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

- Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՅ) Գործադիր խորհուրդը եզրափակել է 2021 թ. IV հոդվածի շուրջ խորհրդակցությունը, ինչպես նաև ավարտել ԱՄՅ եռամյա «Պահուստային ծրագրի» ([Stand-By Arrangement](#)) (SBA) օժանդակությամբ իրականացվող Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական ծրագրի չորրորդ և հինգերորդ ամփոփիչ ստուգումները: Այս ամփոփիչ ստուգումների ավարտը իշխանություններին տալիս է 51.43 միլիոն ՓՀԻ (շուրջ 72 միլիոն ԱՄՆ դոլար) ներգրավելու հնարավորություն:
- Այս տարի տնտեսությունը վերականգնվել է ցնցումներից, որոնց առերեսվել էր 2020 թ.-ին, ընդ որում իշխանությունները ժամանակին և հասցեական առողջապահական, հարկաբյուջետային և ֆինանսական աջակցության միջոցառումներ են ապահովել: ՀՆԱ-ի շուրջ 5½ և 5¼ տոկոսի աճ է սպասվում համապատասխանաբար 2021 և 2022 թթ.-ին, իսկ գնաճն իր վերջին բարձր մակարդակից կանխատեսվում է, որ 2022 թ.-ին կնվազի:
- Մոտակա ժամանակահատվածի քաղաքականության առաջնահերթությունների թվում են՝ պատվաստումների տեմպի շարունակական արագացումը և կառավարության 2021-2026 թթ. ծրագրի շրջանակում առանցքային բարեփոխումների իրականացումը, որոնք նպատակաուղղված են տնտեսության վերահավասարակշռմամբ ներառական աճի կայուն ավելացմանը՝ միաժամանակ պահպանելով տնտեսական և ֆինանսական կայությունը:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, ԿԵ : Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՅ) գործադիր խորհուրդը եզրափակել է 2021 թ. IV հոդվածի շուրջ խորհրդակցությունը և ավարտել «Պահուստային ծրագրի» (SBA) օժանդակությամբ Հայաստանի կողմից իր տնտեսական ծրագրի կատարման չորրորդ և հինգերորդ ամփոփիչ ստուգումները:¹ Նշված ամփոփիչ ստուգումների ավարտը իշխանություններին 51.43 միլիոն ՓՀԻ (շուրջ 72 միլիոն ԱՄՆ դոլար) ներգրավելու հնարավորություն է տալիս՝ ընդհանուր մասհանումները հասցնելով 283.09 միլիոն ՓՀԻ (շուրջ 396 միլիոն ԱՄՆ դոլար): Հայաստանի՝ 308.8 միլիոն ՓՀԻ (շուրջ 432 միլիոն ԱՄՆ դոլարի) եռամյա «Պահուստային ծրագիրը» (SBA), որը համարժեք է ԱՄՅ-ում Հայաստանի քվոտայի 239.75 տոկոսին, ԱՄՅ խորհրդի կողմից հաստատվել է 2019 թվականի մայիսի 17-ին և ընդլայնվել 2020 թ.մայիսի 18-ին (տե՛ս Մամուլի թիվ 19/173 հաղորդագրությունը և 20/219 հաղորդագրությունը) ([Press Release No. 19/173](#) and [Press Release No. 20/219](#)):

¹ ԱՄՅ Համաձայնագրի հոդվածների IV հոդվածի շրջանակում ԱՄՅ-ն անդամների հետ անց է կացնում երկկողմ քննարկումներ, սովորաբար՝ ամեն տարի: Աշխատակազմի թիմն այցելում է երկիր, հավաքում տնտեսական և ֆինանսական տեղեկություններ և պաշտոնյաների հետ քննարկում երկրի տնտեսական զարգացումներն ու քաղաքականությունները: Վերադառնալով ԱՄՅ կենտրոնակայան՝ աշխատակազմը կազմում է զեկույց, որը հիմք է դառնում Գործադիր խորհրդի կողմից քննարկման համար:

ԶՈՎԻԴ-19-ի ճգնաժամը ծանր հարված է հասցրել Հայաստանի տնտեսությանը՝ 2020 թ. իրական ՀՆԱ-ի 7.4 տոկոսի կրճատմամբ, և իշխանությունները պատշաճ արձագանքել են տնտեսական աջակցության միջոցառումներով: Այժմ տնտեսությունը վերականգնման ընթացքում է, ընդ որում 2021 թ. կանխատեսվում է շուրջ 5½ տոկոսի աճ: Դրամավարկային քաղաքականությունը խստացվել է ընդդեմ բարձրացող գնաճի, որը մինչ 2021 թ.վերջը սպասվում է, որ վերջին բարձր մակարդակից որոշ չափով կնվազի: Կառավարության 2021-2026 թթ.տնտեսական ծրագիրը հետամուտ է արտահանմանը կողմնորոշված և ներդրումներով առաջնորդվող աճի մոդելի առաջ մղմանը՝ լայնահեռք բարեփոխման ջանքերի միջոցով: Հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությունը Հայաստանին կօգնի իր մարտահրավերներին, այդ թվում՝ ԶՈՎԻԴ-19 համավարակի սոցիալ-տնտեսական հետևանքներին, դիմակայելու հարցում՝ միաժամանակ առաջ շարժվելով ըստ իր բարեփոխումների օրակարգի: Ապագայի տնտեսական հեռանկարն ընդհանուր առմամբ դրական է, ընդ որում կանխատեսվում է շուրջ 4½ - 5 տոկոսի միջնաժամկետ աճ՝ պայմանավորված ԶՈՎԻԴ-19-ի զարգացումներով, արտաքին պահանջարկով և կառուցվածքային բարեփոխումների իրականացման առաջընթացով:

Գործադիր խորհուրդը զուտ միջազգային պահուստների՝ 2021 թ. հունիսի վերջին քանակական կատարողական չափորոշչի չպահպանման համար բացառություն է արել՝ հիմնվելով իշխանությունների ձեռնարկած շտկման գործողությունների վրա:

Այսօր Գործադիր խորհրդի քննարկումից հետո, կառավարիչ տնօրենի տեղակալ և Նախագահի պաշտոնակատար պրն.Բո Լին հետևյալ հայտարարությունն է արել.

«2020 թ.խորը անկումից հետո Հայաստանի տնտեսությունը սկսել է վերականգնվել՝ չնայած շարունակվող մարտահրավերներին: Այնուամենայնիվ, բարձր անորոշությունը պահպանվում է, այդ թվում՝ համաշխարհային ֆինանսատնտեսական պայմանների և ԶՈՎԻԴ-19-ի հետագծի շուրջ, և շարունակում է կարևորվել հասցեական քաղաքականության օժանդակությունից իրաժարվելու և միջնաժամկետ բուֆերների վերաստեղծման միջև պատշաճ հավասարակշռության ապահովումը՝ մինչև վերականգնման ամուր արմատավորումը: ԱՄՅ «Պահուստային ծրագրի» օժանդակությամբ իր ծրագրի շրջանակում Հայաստանի կատարողականը շարունակում է ընդհանուր առմամբ բավարար լինել:

«Կառավարության 2021-2026 թթ.բարեփոխումների ծրագիրը ապագա բարգավաճման և ներառականության հիմնական շրջանակն է ապահովում: Բիզնես միջավայրի բարելավման ջանքերը, ՓՄՁ-ների համար ֆինանսների հասանելիության մեծացումը, առաջնահերթ սոցիալական ծախսերի համար տարածքի ստեղծումը և կլիմայական փոփոխության մեղմացման և հարմարվողականության քաղաքականությունը կարող են օժանդակել տևական և ներառական ավելի բարձր աճի: Այս առումով, անհրաժեշտ է մշակել գործողությունների ծրագիր՝ բարեփոխումների հիմնավոր և ժամանակին իրականացմանն աջակցելու համար, ընդ որում դրա ծախսային գնահատականները միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրում լավ ինտեգրելով:

«Միջնաժամկետ պարտքի կայունության հանձնառությունը և ապագա ցնցումների դեմ միջնաժամկետ հարկաբյուջետային բուֆերների վերստին ստեղծման ջանքերը խարսխված են վստահելի միջնաժամկետ հարկաբյուջետային շրջանակի վրա և հիմնավորված աճի համար նպաստավոր հարկաբյուջետային կոնսոլիդացմամբ: Ապագա կայուն աճի համար վճռորոշ է նաև որակյալ հանրային ներդրումների առաջնահերթության սահմանումը՝ միաժամանակ բարելավելով դրանց կատարումը:

«Բարձրացող գնաճին դրամավարկային արձագանքը պատշաճ է եղել, և քաղաքականության շուրջ հաղորդակցության բարելավման հետ միասին, օգնել է խարսխել գնաճային սպասումները: ՀՀ կենտրոնական բանկը (ՀՀ ԿԲ) անհրաժեշտ է, որ շարունակի հիմնարարների (ֆունդամենտալների) և շուկայի զարգացումների մշտադիտարկումը, պատրաստ լինելով ըստ անհրաժեշտության իր դիրքի ճշգրտմանը, գնաճի վերադարձն իր թիրախին ապահովելու համար: Փոխարժեքի ճկունությունը քաղաքականության կարևոր բուֆեր է՝ Հայաստանին տալով արտաքին ցնցումները կլանելու հնարավորություն:

«Ֆինանսական հատվածի բարեփոխումներով անհրաժեշտ է ապահովել ոլորտի օժանդակությունը վերականգնմանը և երկարաժամկետ աճին: Վերահսկողական գործիքակազմի ուժեղացման համար իրականացված մակրոպրոտեկցիալ միջոցառումները և ՀՀ ԿԲ ռիսկերի վրա հիմնված վերահսկողության ծրագրի կատարելագործումը ֆինանսական հատվածի դիմադրողականությունն ավելի կբարձրացնեն և իր դերը կատարելու հնարավորություն կտան: Կապիտալի շուկայի զարգացման գործողությունների կատարելագործված ծրագիրը պետք է խթանի շուկայի՝ ապագա ներքին ներդրումները ֆինանսավորելու ընդլայնված դերը»:

Աղյուսակ 1. Հայաստանի տնտեսական և ֆինանսական ցուցանիշներ, 2018–2026 թթ.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	փաստ.	փաստ.	փաստ.	Կանխ.					
Ազգային եկամուտ և գներ.									
Իրական ՀՆԱ (տոկոսային փոփոխություն)	5.2	7.6	-7.4	5.5	5.3	5.0	4.8	4.8	4.8
Վերջնական սպառման ծախսեր, նպաստ. աճին	3.5	10.7	-9.7	5.5	4.4	3.8	2.7	2.3	2.2
Համախառն հիմնական կապիտալի կուտակում,									
նպաստ.աճին	0.8	0.7	-1.4	1.3	1.4	1.9	2.1	2.5	2.6
Նյութական շրջանառու միջոցների պաշարների									
փոփոխություններ, նպաստ. աճին	5.5	-3.9	0.4	-1.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ապրանքների և ծառայությունների զուտ									
արտահանում, նպաստ. աճին	-4.6	0.2	3.4	0.5	-0.5	-0.7	-0.1	-0.1	-0.1
Համախառն ներքին արդյունք (միլիարդ դրամ)	6,017	6,543	6,182	7,031	7,869	8,639	9,420	10,243	11,121
Համախառն ներքին արդյունք (միլիոն ԱՄՆ դոլար)	12,458	13,619	12,641	13,888	15,729	16,671	17,823	19,217	20,732
Համախառն ներքին արդյունք՝ մեկ շնչի հաշվով									
(ԱՄՆ դոլար)	4,196	4,597	4,267	4,688	5,309	5,627	6,015	6,485	6,995
ՍԳԻ (ժամանակահատվածի միջին, տոկոսային									
փոփոխություն)	2.5	1.4	1.2	7.2	6.6	5.1	4.5	4.2	4.1
ՍԳԻ (ժամանակահատվածի վերջ, տոկոսային									
փոփոխություն)	1.8	0.7	3.7	8.5	5.5	4.5	4.0	4.0	4.0
ՀՆԱ դեֆլյատոր (տոկոսային փոփոխություն)	2.8	1.0	2.0	7.8	6.3	4.5	4.1	3.8	3.6
Գործազրկության մակարդակ (տոկոսով)	19.0	18.3	18.1	18.5	18.3	17.8	17.5	17.3	17.0
Ներդրումներ և խնայողություններ				(ՀՆԱ-ի նկատմամբ տոկոսային հարաբերությամբ)					
Ներդրումներ	22.4	17.4	18.5	16.7	17.5	18.0	18.4	18.9	19.5
Ազգային խնայողություններ	15.4	10.0	14.7	14.6	14.0	13.3	12.9	13.2	13.8
Փող և վարկ (ժամանակահատվածի վերջ)				(տոկոսային փոփոխություն)					
Փողի բազա	17.8	8.8	18.3	19.3	5.5	7.2	7.3	7.6	7.7
Փողի զանգված	7.4	11.2	9.0	16.3	9.8	14.3	9.7	8.1	8.0
Մասնավոր հատվածի վարկավորման աճ	17.2	18.5	14.3	0.0	4.5	7.2	7.0	7.2	7.2
Կենտրոնական կառավարության									
գործառնություններ				(ՀՆԱ-ի նկատմամբ տոկոսային հարաբերությամբ, եթե այլ բան նշված չէ)					
Եկամուտներ և դրամաշնորհներ	22.3	23.9	25.2	23.6	24.7	25.0	25.2	25.3	25.6
<i>Որից՝</i> հարկային եկամուտներ	20.6	22.1	22.0	21.8	22.6	22.7	22.9	23.1	23.4
Ծախսեր	24.0	24.9	30.6	28.2	27.8	26.7	26.7	26.6	26.8
Ընդհանուր հաշվեկշիռը՝ դրամարկղային									
սկզբունքով	-1.8	-1.0	-5.4	-4.7	-3.1	-1.8	-1.5	-1.3	-1.2
Պետական և պետության կողմից երաշխավորված									
(ՊՊԵ) պարտք	55.7	53.7	67.4	64.6	63.6	61.2	58.9	56.5	54.4
Կենտրոնական կառավարության ՊՊԵ պարտք									
(տոկոս)	51.2	50.1	63.5	61.5	61.6	59.6	57.7	55.7	53.8
Արտարժույթային պարտքի մասնաբաժին									
(տոկոս)	80.0	80.6	76.0	72.6	70.6	70.3	68.5	67.7	67.6
Արտաքին հատված				(միլիոն ԱՄՆ դոլար, եթե այլ բան նշված չէ)					
Ապրանքների և ծառայությունների արտահանում	4,942	5,718	3,763	4,559	5,295	5,816	6,381	6,807	7,262
Ապրանքների և ծառայությունների ներմուծում	-6,642	-7,513	-5,019	-5,730	-6,672	-7,459	-8,197	-8,735	-9,303
Ապրանքների և ծառայությունների արտահանում									
(տոկոսային փոփոխություն)	12.1	15.7	-34.2	21.2	16.1	9.8	9.7	6.7	6.7
Ապրանքների և ծառայությունների ներմուծում									
(տոկոսային փոփոխություն)	17.5	13.1	-33.2	14.2	16.4	11.8	9.9	6.6	6.5
Ընթացիկ հաշվի հաշվեկշիռ (ՀՆԱ-ի նկատմամբ									
տոկոսային հարաբերությամբ)	-7.0	-7.4	-3.8	-2.1	-3.5	-4.8	-5.4	-5.6	-5.7
ՕՈՒՆ (զուտ, միլիոն ԱՄՆ դոլար)	260	234	74	223	259	337	421	467	481
Համախառն միջազգային պահուստներ (միլիոն									
ԱՄՆ դոլար)	2,259	2,850	2,616	3,101	3,207	3,320	3,377	3,394	3,402
Ներմուծման ծածկույթ 1/	3.6	6.8	5.5	5.6	5.2	4.9	4.6	4.4	4.1

Ժամանակահատվածի վերջի փոխարժեք (դրամ մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց)	484	480	523	...	...	...	...	...	...
Միջին փոխարժեք (դրամ մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց)	483	480	489	...	...	...	...	...	...

Աղբյուրներ՝ ՀՀ իշխանություններ և Հիմնադրամի աշխատակազմի գնահատականներ և կանխատեսումներ:
 1/ Համախառն միջազգային պահուստներն՝ ըստ ապրանքների և ծառայությունների ներմուծման հաջորդ տարվա ամիսների, այդ թվում՝ պահվող ՓՀի: